

1. שולחן ערוך או"ח הלכות פסח סימן תכט
א - שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום. הגה: ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח...
ב - אין נופלין על פניהם בכל חדש ניסן... והבכורות מתעניין בו בערב פסח. הגה: ... ואין אומרים מזמור לתודה... בערב פסח ולא ביום טוב...
2. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מג:
אמר רב יהודה: האי מאן דנפיק ביומי ניסן וחזי אילני דקא מלבלבי, אומר: ברוך שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות להתנאות בהן בני אדם.
On a related topic, the Gemara cites that **Rav Yehuda said: One who goes out during Nisan and sees trees that are blossoming recites: Blessed...who has withheld nothing from His world, and has created in it beautiful creatures and trees for human beings to enjoy.**
3. מרדכי מסכת ברכות פרק כיצד מברכין
[רמז קמח] [שם] וחזי אילני דמלבלבי **בפעם ראשונה** בשנה שמוציאין פרח וכתב ה"ר יוסף דה"ה אם לא ראה עד כי גדלו הפירות שצריך לברך כך:
4. שולחן ערוך או"ח הלכות ברכת הפירות סימן רכו סעיף א
היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאין פרח, אומר: בא"י אמ"ה שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות **ליהנות** בהם בני אדם; ואינו מברך אלא **פעם אחת** בכל שנה ושנה, ואם איחר לברך עד אחר שגדלו הפירות, לא יברך עוד.
5. שולחן ערוך הרב סדר ברכת הנהנין פרק יג סעיף יד
היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאין פרח... ואינו מברך אלא **בפעם ראשונה** שרואה בכל שנה:
6. משנה ברורה סימן רכו
(ד) ואם איחר לברך וכו' - היינו אפילו לא ראה כלל מקודם אפ"ה אבד הברכה כיון שגדלו הפירות כ"מ בב"י אבל בא"ר הכריע לדינא דאם לא ראה מקודם לא אבד הברכה וכן משמע ג"כ בביאור הגר"א דאפילו כבר גדל הפרי לא אבד הברכה...
(ב) פרח - דוקא פרח הא עלים לחודה לא ואף בפרח **דוקא באילני מאכל** שזמה הפרח עתיד להתגדל פרי אבל אילני סרק לא:
7. ערוך השולחן או"ח סימן רכו סעיף א
היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאין פרח אומר ברוך...אדם כלומר שנותן שבח והודאה להשי"ת שברא בשביל האדם אפילו דברים שאין בהם הכרחיות לחיי האדם כמו פרי אילנות ולכן אין מברכים ברכה זו על זרעים וירקות דאלו הם הכרחיות ולא כן הפירות ומברך בשעת הפריחה דאז ניכר שיוציאו פירות ובמדינתנו אינו בניסן אלא באייר או תחלת סיון **ואז אנו מברכין** ואין ברכה זו אלא פעם אחת בשנה אפילו רואה אילנות אחרות דברכה זו היא ברכה של הודאה כללית על חסדו וטובו יתברך, והנזהר בברכה זו עליו נאמר [בראשית כז, כז] ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ד':
8. הליכות שלמה, הלכות ליל הסדר, פרק ט
כ. זמן ההסיבה הוא בשעת אכילת המצה ושתיית הכוסות, אך **בשעת הברכה לא יסב**.
כב. גם הנשים שכבר בירכו שהחיינו בהדלקת הנרות, **עונות אמן** על ברכת שהחיינו שבקידוש של ליל הסדר.
9. שולחן ערוך או"ח הלכות פסח סימן תעז סעיף א
לאחר גמר כל הסעודה אוכלים ממצה השמורה תחת המפה כזית כל אחד, זכר לפסח הנאכל על השובע, ויאכלנו בהסיבה ולא יברך עליו, ויהא זהיר לאכול **קודם חצות**. (ויקדים עצמו שגם ההלל יקרא קודם חצות).
10. חק יעקב סימן תעז ס"ק ג
יקרא קודם חצות. כן כתב [הר"ן]... ובתוספות סוף פרק ב' דמגילה [כא. ד"ה לאתויי] כתבו ז"ל, וצריך למהר לאכול מצה קודם חצות, אפילו מצה של אפיקומן, שהרי מצה בזמן הזה דאורייתא, אבל **בהלל שלאחר אפיקומן אין להחמיר כל כך שהרי מדרבנן הוא**, עכ"ל תוספות...

11. הגדה של הרב יוסף צבי רימון, ערוך: ינתן שי פרידמן

This depends on a dispute of *Tanna'im* as to the latest time a person may consume the Pesach sacrifice. According to Rabbi Elazar ben Azaryah this is until midnight, whereas according to Rabbi Akiva it is until dawn. According to *Rabbenu Chananel* and *Tosafot*, the ruling is in accordance with Rabbi Elazar ben Azaryah, whereas according to *Rambam* the ruling is in accordance with Rabbi Akiva. In practice, one should be careful to finish eating *afikoman* before midnight (*Shulchan Aruch*), but if one didn't manage to, he may eat *afikoman* afterwards (*Mishnah Berurah*). *Avnei Nezer* came up with an ingenious solution to the problem of having to finish *afikoman* by midnight. He assumed that according to Rabbi Elazar ben Azaryah's view that one must finish *afikoman* by midnight, that is also the time when the prohibition against eating after *afikoman* lapses. According to this, if it is getting close to midnight, a person should take an olive-sized portion of matzah and make a condition before eating it: if the law is in accordance with Rabbi Elazar ben Azaryah, he is eating this as *afikoman*. However, if the law is in accordance with Rabbi Akiva, he is just eating a piece of matzah. Then he should wait until after midnight, and then he may continue his meal. At the end of the meal he should eat another olive-sized portion of matzah in case the ruling is in accordance with Rabbi Akiva, and this second piece of matzah can serve as *afikoman*. Some rabbis argue against this conditional solution, but many agree with it and, therefore, one can act that way if he cannot eat the *afikoman* by midnight (or, alternatively, wait to eat *afikoman* and rely on those who permit eating *afikoman* after midnight).

הוספה ב': מכתב הגר"ש דבליצקי שליט"א

שריה דבליצקי

בניברוק, רחוב ירושלים 50

טל. 78 2649

בס"ד יום ה' כי תשא תשנ"ג

לכבוד

ר' משה הררי שליט"א

שלו' וברכה וכטו"ס.

הנני מאשר ברוב תודות קבלת הספר במהדורא שניה שקבלתיו ברוב שמחה ביום הפורים.

א. בענין מצות מכונה, הפרושים בירושלים נהגו כבר בהתחלה לאכול מצות מכונה (כפי דעתי לסדר צריכים להחמיר מטעם לשמה). והגאון המקובל ר' יעקב ליב לעווי זצ"ל גם כן אכל. ואז בא אליו אברך אחד במוצאי פסח (מהחולקים על זה) וביקש מהרב שיתן לו חתיכת מצה מכונה בכדי לקיים המנהג לעשות עצמו לחמץ במוצאי פסח... והגאון מרוב ענווה לא הקפיד ונתן לו. והאברך הזה לא השלים שנתו. כן שמעתי מהרה"ג ר' יוסף ליב זוסמן שליט"א (המשלים כל יום לפנות ערב התהילים בכותל המערבי עם אחוזת צדיקיו, ששמע כן מהגה"צ ר' יעקב משה חרל"פ זצ"ל).

ב. עיין אור"ח קפ"ג י"א דאין איסור כלל בברכה בדרך הילוך (ולא הוי אלא מידת חסידות). וכשהרחוב נקי מפחי זבל אני הרבה פעמים אומר הברכות השחר בדרך למקוה או * בחזרה.

והקב"ה יזכהו לחבר עוד כהנה וכהנה בס"ד.

ותודה רבה על שבשפלנו זכר לנו.